

КИЇВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД

04116 м.Київ, вул. Шолуденка, 1

(044) 230-06-58

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

"31" січня 2017 р.

Справа № 910/8397/16

Київський апеляційний господарський суд у складі колегії суддів:

головуючого: Тищенко А.І.
суддів: Яковлева М.Л.
Отрюха Б.В.

за участю представників сторін:

від прокуратури: Чумаченко А.А. - прокурор

від позивача: Мілютін А.С., Сінцов А.О. - представники;

від відповідача: Ковтун Т.О., Бабенко В.М. - представники;

від третьої особи-1: Рафальська І.Й. - представник;

від третьої особи-2: Рафальська І.Й. - представник;

від третьої особи-3: Товстонога Р.А. - представник;

розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційні скарги Комунального підприємства "Київський метрополітен" та апеляційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю "Укррослізинг"

на рішення

Господарського суду м. Києва

від 28.09.2016р.

у справі № 910/8397/16 (суддя Босий В.П.)

за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю "Укррослізинг"

до Комунального підприємства "Київський метрополітен"

за участю третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, на стороні

відповідача: Київської міської ради, Департаменту транспортної інфраструктури

виконавчого органу Київської міської ради(Київської міської державної адміністрації),

Київської міської державної адміністрації

про стягнення 2 705 379 935,83 грн., розірвання договору та витребування майна

за участю Прокуратури міста Києва

за зустрічним позовом Комунального підприємства "Київський метрополітен"

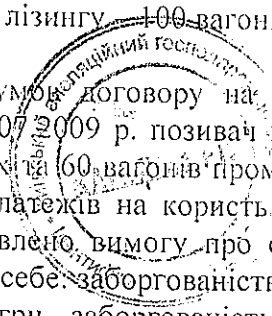
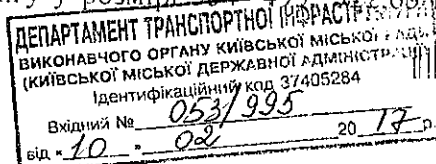
до Товариства з обмеженою відповідальністю "Укррослізинг"

про визнання недійсним пункту договору

ВСТАНОВИВ:

Товариство з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» звернулося до Господарського суду міста Києва з позовом до Комунального підприємства «Київський метрополітен» про стягнення заборгованості зі сплати прострочених лізингових платежів у сумі 1 959 466 447,88 грн., розірвання договору № 16-Упр-09 на фінансові лізингові послуги (вагону метрополітену) від 16.07.09 та витребування предмету лізингу, 100 вагонів згідно з переліком.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що на виконання умов договору на фінансові лізингові послуги (вагони метрополітену) №16-Упр-09 від 16.07.2009 р. позивач передав у користування відповідачу предмет лізингу (40 вагонів головних та 60 вагонів проміжних), а відповідач своє грошове зобов'язання по сплаті лізингових платежів на користь позивача належним чином не виконав, у зв'язку з чим позивачем заявлено вимогу про стягнення заборгованості у розмірі 1 959 466 447,88 грн., яка включає в себе заборгованість з оплати частини вартості предмета лізингу у розмірі 354 405 022,65 грн., заборгованість з оплати

*103*2788798*1*0*

відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 108 882 972,15 грн., коефіцієнт коригування у розмірі 1 067 742 750,83 грн., інфляційні у розмірі 215 254 003,18 грн. та 3% річних у розмірі 213 090 799,07 грн. Крім того, позивачем заявлено вимогу про розірвання договору № 16-Упр-09 на фінансові лізингові послуги (вагону метрополітену) від 16.07.09 у зв'язку з невиконанням відповідачем грошового зобов'язання, а також витребування та передання предмету лізингу позивачу.

25.05.2016 р. представник Комунального підприємства "Київський метрополітен" подав через канцелярію суду зустрічну позовну заяву до Товариства з обмеженою відповідальністю "Укррослізинг" про визнання п. 1.7 договору на фінансові лізингові послуги (вагони метрополітену) №16-Упр-09 від 16.07.2009 р. недійсним.

Зустрічний позов обґрунтовано невідповідністю п. 1.7 договору на фінансові лізингові послуги (вагони метрополітену) №16-Упр-09 від 16.07.2009 р. приписам п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 р. №1998 «Про удосконалення порядку формування цін», у зв'язку із чим заявлено вимогу про виконання зазначеного пункту недійсним на підставі ч. 1 ст. 215 Цивільного кодексу України.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 25.05.2016 р. на підставі ст. 60 ГПК України зустрічний позов прийнято до спільного розгляду з первісним, залучено до участі у справі Київську міську раду, Департамент транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Київську міську державну адміністрацію в якості третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, на стороні відповідача, розгляд справи відкладено.

29.06.2016 р. представником позивача за первісним позовом до канцелярії суду було подано заяву про збільшення розміру позовних вимог, в якій позивач просив суд стягнути з відповідача заборгованість у сумі 2 028 410 614, 94 грн., яка складається з заборгованості з оплати частини вартості предмета лізингу у розмірі 359 803 570,38 грн., заборгованості з оплати відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 110 386 949,64 грн., коефіцієнту коригування у розмірі 1 062 972 107, 40 грн., 3% річних у розмірі 263 775 723,03 грн., інфляційних втрат у розмірі 231 472 264, 49 грн., а також просить суд розірвати договір №16-Упр-09 від 16.07.2009 р. та витребувати у відповідача предмети лізингу – 100 вагонів метро згідно наданого переліку

02.09.2016 р. представником позивача за первісним позовом було подано до канцелярії суду заяву про збільшення розміру позовних вимог, в якій позивач просив суд стягнути з відповідача заборгованість у розмірі 3 323 761 929, 95 грн., що складається з оплати частини вартості предмета лізингу у розмірі 396 828 349,71 грн., заборгованості з оплати відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 116 766 204,27 грн., коефіцієнту коригування у розмірі 1 277 732 876, 07 грн., 3% річних у розмірі 88 032 427, 18 грн., інфляційних втрат у розмірі 826 020 078, 60 грн., 0,05% неустойки у розмірі 197 818 932,33 грн., пені у розмірі 420 563 061,78 грн., а також просить розірвати договір №16-Упр-09 від 16.07.2009 р. та витребувати у відповідача предмети лізингу - 100 вагонів метро згідно наданого переліку.

Місцевий господарський суд дійшов висновку про те, що заява позивача від 02.09.2016 р. в частині збільшення позовних вимог щодо стягнення 0,05% неустойки у розмірі 197 818 932,33 грн. та пені у розмірі 420 563 061,78 грн. не може бути прийнята для подальшого розгляду, оскільки містить додаткові вимоги, які не були заявлені в позовній заяві. В іншій частині заяву позивача за первісним позовом визнано такою, що відповідає приписам ст. 22 Господарського процесуального кодексу України, а тому була прийнята судом для подальшого розгляду.

Рішенням Господарського суду м. Києва від 28.09.2016р. у справі № 910/8397/16 позовні вимоги Товариства з обмеженою відповідальністю "Укррослізинг" задоволено частково, стягнуто з Комунального підприємства "Київський метрополітен" на користь Товариства з обмеженою відповідальністю "Укррослізинг" заборгованість з оплати частини вартості предмета лізингу у розмірі 396 828 349 грн. 71 коп., заборгованість з оплати відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 116 766 204 грн. 27 коп., інфляційні у розмірі 235 028 314 грн. 75 коп., 3% річних у розмірі 25 332 102 грн. 90 коп. та судовий

збір у розмірі 55 489 грн. 35 коп. В іншій частині у задоволенні позову Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» відмовлено.

В задоволенні зустрічного позову Комунального підприємства «Київський метрополітен» відмовлено повністю.

Не погоджуючись з прийнятим рішенням, Комунальне підприємство «Київський метрополітен» звернулось до Київського апеляційного господарського суду з апеляційною скаргою вх.№09-081/9454/16 від 19.10.2016р., просить рішення місцевого суду скасувати в частині відмови у задоволенні зустрічного позову та прийняти нове рішення, яким задовольнити зустрічний позов Комунального підприємства «Київський метрополітен» до ТОВ «Укррослізинг» про визнання недійсним пункту 1.7 договору на фінансові лізингові послуги (вагони метрополітену) від 16.07.2009 №16-Упр-09 повністю.

В обґрунтування апеляційної скарги Комунальне підприємство «Київський метрополітен» посилається на те, що місцевий господарський суд відмовляючи в задоволенні зустрічного позову суд порушив ч. 2 ст. 84 Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2008 р. № 921, ч.1 ст. 203, ч. 1 ст. 215, ч. 3 ст. 215 ЦК України, ч. 1 ст. 207 ГК України.

Апелянт зазначає, що обґрунтовуючи підстави для відмови в задоволенні зустрічного позову Господарський суд м. Києва в рішенні суду посилається на те, що сторони можуть визначити грошовий еквівалент зобов'язання в іноземній валюті. Однак, твердження суду спростовується пунктом 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998р. №1998 «Про удосконалення порядку формування цін», якою встановлено, що формування, встановлення та застосування суб'єктами підприємництва вільних цін на території України здійснюється виключно у національній грошовій одиниці. Вважати під час формування цін обґрунтованим врахування витрат у доларовому еквіваленті лише в частині імпоротної складової структури ціни.

Апелянт звертає увагу суду на те, що після підписання договору від 16.07.2009р. № 16-Упр-09 Товариство з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» уклало договір поставки від 21.07.2009 № 21-07/09-П з Товариством з обмеженою відповідальністю «Буенор» (м. Донецьк) та договір поставки від 15.03.2010 № 7610/010/005 з ВАТ «Крюківський вагонобудівний завод», в яких засобом розрахунку була лише національна грошова одиниця України (гривня). Зазначені підприємства є резидентами України, що ще раз підтверджує, що імпортна складова частина структури ціни не чим не підтверджена і тому відсутні підстави для застосування коригуючого коефіцієнту.

Крім того, місцевий суд при винесенні рішення не звернув увагу на лист Міністерства економіки України від 13.06.2000 № 27-22/287 пунктом 3 якого передбачено визначення імпоротної складової ціни як: «Імпоротною складовою ціни вважається вартість затрачених у виробництві сировини, матеріалів, запасних частин, тари тощо, оплата яких була здійснена у валюті країни виробника, або в доларах США, або в третій валюті». Отже, на думку апелянта, домовленість сторін, викладена в п.1.7. Договору суперечить п.1 Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998р. та п. 2 листа Міністерства економіки України від 13.06.2000 № 27-22/287.

Також апелянт звертає увагу суду апеляційної інстанції на те, що застосування коефіцієнту коригування Кнбу до лізингового платежу, визначеного Графіком нарахування, призвело до того, що КП «Київський метрополітен» перебуває у відверто дискримінаційному становищі відносно ТОВ «Укррослізинг», оскільки на день укладання кредитного договору іноземний курс валюти становив 1 USD = 7,6311 грн. а на сьогоднішній день становить 1 USD = майже 26 грн. Тобто існує істотна зміна становища, щодо виконання боргових зобов'язань за договором. У зв'язку з підвищенням курсу іноземної валюти, сума боргу, яку КП «Київський метрополітен» необхідно сплачувати значно зросла, у зв'язку з чим значно погіршився фінансовий стан комунального підприємства, а подальше виконання договору на умовах, що діють на даний час є порушенням одного із принципів цивільно-правових відносин, які закріплені у статті 3 Цивільного кодексу України - принципу справедливості. Зазначені умови договору є несправедливими.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 19.10.2016 року порушено

апеляційне провадження у справі № 910/8397/16, справу призначено до розгляду.

Комунальне підприємство «Київський метрополітен» звернулось до Київського апеляційного господарського суду з апеляційною скаргою вх. №09-081/9661/16 від 25.10.2016р., просить рішення місцевого суду скасувати в частині стягнення з Комунального підприємства «Київський метрополітен» на користь Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» 396 828 349 грн. 71 коп. заборгованості з оплати частини вартості предмета лізингу, 116 766 204 грн. 27 коп. заборгованості з оплати відсотків за користування предметом лізингу, 235 028 314 грн. 75 коп. інфляційних витрат, 25 332 102 грн. 90 коп. - 3% річних прийняте з порушенням норм матеріального права у зв'язку з чим підлягає скасуванню, оскільки до суми заборгованості з оплати предмету лізингу, яка присуджена до стягнення за рішенням суду включено майбутні платежі, сплата, яких згідно договору передбачена в кінці 2016-2018 роках.

Крім того, заборгованість з оплати відсотків за користування предметом лізингу, за даними КП «Київський метрополітен» складає 112 226 717,67 грн., однак місцевий господарський суд при винесенні рішення щодо стягнення з Комунального підприємства «Київський метрополітен» на користь ТОВ «Укррослізинг» заборгованості з оплати відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 116 766 204,27 грн. було включено майбутні платежі, сплата, яких згідно договору передбачена в кінці 2016-2018 роках.

Враховуючи наведене та те, що право власності на предмет лізингу від позивача до відповідача не перейшло, а також враховуючи позицію Верховного суду України визначену у постанові від 29.10.2013 справа № 7/5005/2240/2012, апелянт вважає, що позовні вимоги щодо стягнення такої складової частини лізингового платежу, як відшкодування вартості цього майна, яке залишилося у власності позивача, є безпідставні.

Апелянт просить суд винести постанову, якою стягнути з Комунального підприємства «Київський метрополітен» на користь Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» 363 496 145 грн. 15 коп. заборгованості з оплати частини вартості предмета лізингу, 112 226 717 грн. 67 коп. заборгованості з оплати відсотків за користування предметом лізингу в іншій частині позовних вимог Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» до Комунального підприємства «Київський метрополітен» відмовити.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 26.10.2016р. прийнято апеляційну скаргу Комунального підприємства «Київський метрополітен» від 25.10.2016р. вх. №09-081/9661/16 до провадження. Об'єднано в одне апеляційне провадження апеляційну скаргу Комунального підприємства «Київський метрополітен» від 25.10.2016р. вх. №09-081/9661/16 з апеляційною скаргою Комунального підприємства «Київський метрополітен» від 19.10.2016р. вх. №09-081/9454/16 на рішення Господарського суду м. Києва від 28.09.2016р. у справі № 910/8397/16. Комунальному підприємству «Київський метрополітен» відстрочено сплату судового збору терміном до 29.11.2016р.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг», не погоджуючись з прийнятим рішенням, звернулось до Київського апеляційного господарського суду з апеляційною скаргою, просить рішення Господарського суду м. Києва скасувати частково, прийняти нове рішення, яким первісний позов задовольнити повністю, стягнути з відповідача заборгованість у розмірі 3 323 761 929, 95 грн., що складається з оплати частини вартості предмета лізингу у розмірі 396 828 349,71 грн., заборгованості з оплати відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 116 766 204,27 грн., коефіцієнту коригування у розмірі 1 277 732 876, 07 грн., 3% річних у розмірі 88 032 427, 18 грн., інфляційних витрат у розмірі 826 020 078, 60 грн., 0,05% неустойки у розмірі 197 818 932,37 грн., цени у розмірі 420 563 061,78 грн., а також просить розірвати договір №16-Упр-09 від 16.07.2009 р. та витребувати у відповідача предмети лізингу - 100 вагонів метро, згідно наданого переліку.

В обґрунтування апеляційної скарги ТОВ «Укррослізинг» посиляється на те, що місцевий господарський суд обґрунтовуючи заборону зміни істотних умов договору (ціни договору) внаслідок збільшення курсу валюти, посиляється лише на ч. 2 ст. 84 Положення про закупівлю. Разом з тим, місцевий суд не взяв до уваги Порядок зміни істотних умов

договору про закупівлю, затверджений Наказом Мінекономіки України від 30.01.2009 № 62, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.03.2009 за № 219/16235- (втратив чинність на підставі Наказу Мінекономіки № 875 від 12.08.2009). Відповідно до п.п. 8.4 п.8 зазначеного Порядку ціна товарів, робіт, послуг, (без зміни кількості (обсягу) товарів, робіт, послуг) може змінюватися, якщо змінився курс іноземної валюти у разі встановлення у договорі про закупівлю порядку зміни ціни залежно від зміни такого курсу.

Крім того, можливість зміни істотних умов договору (ціни договору) у разі зміни курсу валюти також була передбачена і Постановою КМУ № 1036 від 26.11.2008 «Деякі питання організації бюджетного процесу».

Апелянт вважає, що нормами законодавства не заборонено змінювати істотні умови договору у разі зміни курсу валюти, а в рамках цієї справи - шляхом застосування коефіцієнту KNBU, який визначений п.1.7. договору та передбачає можливість коригування лізингових платежів.

Визнаючи недійсним коефіцієнт KNBU місцевий господарський суд безпідставно проігнорував наявність рішення у справі № 4/161, яким вже було відмовлено у позові КП «Київський метрополітен» у визнанні недійсним положення договору про його невідповідність ч.2 ст. 84 Положення про закупівлю.

Крім того, апелянт вважає, що місцевий суд визнав недійсним коефіцієнт KNBU після спливу строку позовної давності, що грубо порушує положення чинного законодавства. Перебіг позовної давності розпочався з наступного дня після дати укладення договору - 17.07.2009 в безповоротно сплив 16.07.2012.

Апелянт також звертає увагу суду апеляційної інстанції на те, що місцевим судом неправомірно було зменшено заявлені до стягнення суми шляхом здійснення власного перерахунку без врахування суми заборгованості з оплати коефіцієнту KNBU.

Крім того, відмовляючи приймати заяву ТОВ «Укррослізинг» в частині вимог про стягнення 0, 05% неустойки та пені з огляду на те, що такі вимоги є додатковими і не були заявлені у позові, місцевий господарський суд не врахував, що додаткові вимоги про стягнення 0,05% неустойки і пені безпосередньо пов'язані з раніше заявленою вимогою про стягнення заборгованості, зокрема підставами виникнення доказами і відповідно до ч.3 Інформаційного ВГСУ від 02.06.2006 № 01-5/1228 можуть бути пред'явлені з дотриманням ст. 58 ГПК України.

Апелянт зазначає, що 0,05% неустойки нараховані за прострочення передачі предмета лізингу, на підставі пунктів Договору 14.1.3 та 14.3 (в редакції Додаткової угоди № 2 від 08.09.2009 року), а пеня - за порушення грошових зобов'язань, на підставі ст. 231 ГК України, ст. 551 ЦК України, Закону України «Про відповідальність за невиконання грошових зобов'язань».

Також додаткові вимоги про стягнення 0, 05% неустойки та пені можуть бути кваліфіковані як зміна предмета позову, що не заборонено ГПК України.

Апелянт вважає, що місцевий господарський суд відмовив ТОВ «Укррослізинг» у задоволенні первісного позову в частині розірвання Договору та витребування у КП «Київський метрополітен» 100 вагонів метрополітену ґрунтуючись на суб'єктивному баченні положень чинного законодавства, а не на нормах матеріального права, що регулюють зобов'язальні правовідносини (ст.ст. 525, 526 ЦК України, ст. 10, ст. 11 Закону України Про фінансовий лізинг") та умовах договору.

Апелянт звертає увагу суду на те, що відповідно до п.п. 14.1.3 п. 14.1 договору лізингодавець має право вимагати розірвання договору та відмовитися від договору і вимагати повернення предмету лізингу якщо лізингоодержувач не сплатив лізинговий платіж частково або в повному об'ємі і прострочення складає більше 30 календарних днів. КП «Київський Метрополітен» не сплачував лізингових платежів протягом майже трьох років (починаючи з листопада 2013 року), а отже на думку апелянта є всі підстави для розірвання договору та витребування у КП «Київський метрополітен» 100 вагонів метрополітену.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 26.10.2016р. апеляційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» прийнято до провадження, об'єднано в одне апеляційне провадження апеляційну скаргу Товариства з

обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» та апеляційні скарги Комунального підприємства «Київський метрополітен» вх. №09-081/9661/16 від 25.10.2016р. та вх. №09-081/9454/16 від 19.10.2016р. на рішення Господарського суду м. Києва від 28.09.2016р. у справі № 910/8397/16, викликано повноважних представників у судові засідання.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 29.11.2016р. задоволено заяву про відстрочення сплати Комунальним підприємством «Київський метрополітен» судового збору до ухвалення рішення у справі, розгляд справи відкладено на 15.12.2016р.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 15.12.2016р. продовжено строк розгляду справи № 910/8397/16. Судове засідання відкладено на 27.12.2016р.

Відповідно до протоколу автоматичної зміни складу колегії суддів від 27.12.2016. у зв'язку з перебуванням судді Михальської Ю.Б., яка не є суддею-доповідачем у відпустці, для розгляду справи сформовано колегію у складі: головуєчий суддя Тищенко А.І., судді: Яковлев М.Л., Отрюх Б.В.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду № 910/8397/16 від 27.12.2016р. прийнято апеляційні скарги Комунального підприємства «Київський метрополітен» та апеляційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» на рішення Господарського суду міста Києва від 28.09.2016 у справі № 910/8397/16 до провадження у складі колегії суддів: головуєчий суддя Тищенко А.І., судді: Яковлев М.Л., Отрюх Б.В.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 27.12.2016р. продовжено строк розгляду справи за клопотання м представників сторін, розгляд справи відкладено на 31.01.2017.

Розглянувши доводи апеляційної скарги, дослідивши наявні матеріали справи у повному обсязі, перевіrivши повноту встановлення обставин справи та їх юридичну оцінку, проаналізувавши правильність застосування судом першої інстанції норм матеріального та процесуального права, вислухавши пояснення представників сторін, колегія встановила наступне.

16.07.2009 між Товариством з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» (лізингодавець за умовами договору) та Комунальним підприємством «Київський метрополітен» (лізингоодержувач за умовами договору) укладено договір №16-Упр-09 на фінансові лізингові послуги (вагони метрополітену).

Відповідно до п. 2.1 укладеного договору лізингодавець надає, а лізингоодержувач отримує фінансові лізингові послуги (вагони метрополітену).

За змістом п. 2.2 договору лізингодавець набуває у власність у продавця (виробника) предмет лізингу (майно), визначений у специфікації (додаток №1), комплектація, технічні параметри, гарантія якості, необхідний склад документації якого задовольняють потреби лізингоодержувача вказані у технічних вимогах (додаток №2) і передає його лізингоодержувачу за плату в тимчасове володіння і користування на умовах фінансового лізингу з подальшою передачею у власність (далі - лізинг), визначених даним договором.

Протягом 2009-2013 років до договору вносилися зміни шляхом укладення наступних додаткових угод: додаткова угода №1 від 17.07.2009 р.; додаткова угода №2 від 08.09.2009 р.; додаткова угода №3 від 14.09.2009 р.; додаткова угода №3/1 від 15.10.2009 р.; додаткова угода №4 від 19.10.2009 р.; додаткова угода №5 від 19.10.2009 р.; додаткова угода №6 від 02.11.2009 р.; додаткова угода №7 від 21.01.2010 р.; додаткова угода №8 від 08.02.2010 р.; додаткова угода №9 від 18.03.2010 р.; додаткова угода №10 від 19.03.2010 р.; додаткова угода №11 від 30.06.2010 р.; додаткова угода №12 від 30.07.2010 р.; додаткова угода №13 від 13.09.2010 р.; додаткова угода №13/1 від 16.12.2010 р.; додаткова угода №14 від 25.02.2011 р.; додаткова угода №15 від 11.04.2011 р.; додаткова угода №16 від 01.09.2011 р.; додаткова угода №17 від 01.02.2012 р.; додаткова угода №18 від 05.03.2012 р.; додаткова угода №19 від 23.03.2012 р.; додаткова угода №20 від 06.08.2012 р.; додаткова угода №21 від 28.09.2012 р.; додаткова угода №22 від 30.10.2012 р.; додаткова угода №23 від 30.11.2012 р.; додаткова угода №24 від 28.12.2012 р.; додаткова угода №25 від 16.01.2013 р.; додаткова угода №26 від 29.01.2013 р.; додаткова угода №27 від 18.06.2013 р.; додаткова угода №28 від 16.09.2013 р.

Згідно п. 1.1 договору (в редакції додаткової угоди №11 від 30.06.2010 р.) предмет

лізингу - вагони головні (з кабіною керування) та вагони проміжні (без кабіни керування) вказані в специфікації (додаток №1), які лізингодавець набуває у власність у продавця на підставі та на умовах договору купівлі-продажу та передає його лізингодержувачу у користування на умовах цього договору. Предмет лізингу складається з окремих одиниць (партій). Предмет лізингу та його характеристики обирає лізингодержувач.

Відповідно до специфікації (додаток 1 до договору) предметом лізингу є 100 вагонів метрополітену - 40 вагонів головних (з кабіною керування) та 60 вагонів проміжних (без кабіни керування).

Згідно з п. 2.3 договору строк передачі лізингодавцем лізингодержувачу предмету лізингу в повному обсязі визначається в графіку поставки предмету лізингу (додаток № 3 до договору лізингу).

Графік поставки предмету лізингу (додаток № 3 до договору лізингу) змінювався сторонами додатковими угодами до договору лізингу і в останній редакції (відповідно до додаткової угоди № 20 від 06.08.2012 р.) встановлював строк передачі лізингодавцем предмету лізингу з березня 2010 року до серпня 2012 року включно.

Порядок приймання-передачі предмета лізингу в лізинг, визначений в п.п. 4.6, 4.8, 6.1, 6.4 і 6.6 договору лізингу (в редакціях додаткових угод № 1 від 17.07.2009 р., № 11 від 30.06.2011 р. та № 14 від 15.02.2011 р.), передбачає, що лізингодержувач набуває право користування предметом лізингу на умовах цього договору з моменту підписання уповноваженими представниками сторін акта приймання-передачі предмету лізингу в лізинг (Додаток № 5). Зазначені пункти договору лізингу передбачають також складання та підписання сторонами та виробником (їх представниками) актів введення в експлуатацію предмету лізингу.

Відповідно до ч. 1 ст. 292 Господарського кодексу України лізинг - це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингодержувачем періодичних лізингових платежів.

Частина 2 ст. 1 Закону України «Про фінансовий лізинг» передбачає, що за договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингодержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингодержувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі).

За договором лізингу майновий інтерес лізингодавця полягає у розміщенні та майбутньому поверненні з прибутком грошових коштів, а майновий інтерес лізингодержувача - в можливості користуватися та придбати предмет лізингу у власність.

Згідно зі статтею 16 Закону України «Про фінансовий лізинг» лізингові платежі можуть включати: суму, яка відшкодовує частину вартості предмета лізингу; платіж як винагороду лізингодавцю за отримане у лізинг майно; компенсацію відсотків за кредитом та інші витрати лізингодавця, що безпосередньо пов'язані з виконанням договору лізингу.

Належне виконання лізингодержувачем обов'язків зі сплати всіх лізингових платежів, передбачених договором лізингу, означає реалізацію ним права на викуп отриманого в лізинг майна.

На виконання умов укладеного договору лізингодавець за період з березня 2010 року до серпня 2012 року включно, придбав у виробників (ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод», ЗАТ «Вагонмаш» і ВАТ «Метровагонмаш») та поставив (передав) лізингодержувачу загалом 100 вагонів метрополітену - 40 вагонів головних (з кабіною керування) та 60 вагонів проміжних (без кабіни керування), що підтверджується наявними в матеріалах справи актами приймання-передачі предмета лізингу в лізинг, актами технічного стану вагонів по якості, кількості та комплектності та актами про введення в експлуатацію вагонів, будь-яких заперечень щодо користування об'єктом лізингу у спірний період відповідачем не надано.

У зв'язку з неналежним виконанням відповідачем умов договору утворилась

заборгованість перед позивачем, яка останнім у добровільному порядку не сплачена, у зв'язку із чим позивач змушений був звернутись до суду з позовом про стягнення заборгованості з оплати частини вартості предмета лізингу у розмірі 396 828 349,71 грн., заборгованості з оплати відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 116 766 204,27 грн.

Згідно з ч. 1 ст. 509 Цивільного кодексу України зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Відповідно до ч. 2 ст. 509 Цивільного кодексу України зобов'язання виникають з підстав, встановлених статтею 11 цього Кодексу.

Частиною 1 статті 530 Цивільного кодексу України встановлено, що якщо у зобов'язанні встановлений строк його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк.

Відповідно до ст. 610 Цивільного кодексу України порушенням зобов'язання є його невиконання або виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання (неналежне виконання).

Згідно п. 1 ч. 2 ст. 11 Цивільного кодексу України підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є договори та інші правочини.

Згідно ч. 1 ст. 626 Цивільного кодексу України договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Відповідно до ч. 1 ст. 16 Закону України "Про фінансовий лізинг" сплата лізингових платежів здійснюється в порядку, встановленому договором.

Пунктом 3 ч. 2 ст. 11 Закону України "Про фінансовий лізинг" передбачено, що лізингоодержувач зобов'язаний своєчасно сплачувати лізингові платежі.

Згідно ст. 193 ГК України суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин повинні виконувати господарські зобов'язання належним чином відповідно до закону, інших правових актів, договору, а за відсутності конкретних вимог щодо виконання зобов'язання - відповідно до вимог, що у певних умовах звичайно ставляться.

Відповідно до ст. 525, 526 ЦК України зобов'язання повинні виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом, (ст. 525 ЦК України).

Судова колегія, перевіrivши розрахунки позивача за первісним позовом, приходять до висновку про часткове задоволення позову в частині стягнення основної заборгованості у розмірі 365 972 194,84 грн., та відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 112 303 827,30 грн.

В частині вимог про стягнення коштів за вагони (12 штук на суму 30 856 154,87 грн.), строк оплати по яких ще не настав, то суд зазначає, що через те, що зобов'язання і, як наслідок, його прострочення ще не виникло, відсутні підстави і для стягнення таких коштів.

Відповідно до ст. 526 Цивільного кодексу України зобов'язання має виконуватись належним чином, відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог - відповідно до звичаїв ділового обороту та інших вимог, що звичайно ставляться.

Частиною 1 ст. 625 Цивільного кодексу України визначено, що боржник не звільняється від відповідальності за неможливість виконання ним грошового зобов'язання.

Позивач за первісним позовом просить суд стягнути з відповідача 1 277 732 876,07 грн. заборгованості з оплати коефіцієнту коригування Кпвц, право на нарахування якого передбачено п. 1.7. договору.

Пунктом 1.7 договору, в редакції додаткової угоди № 3-1 до договору від 15.10.2009 р., передбачено, що лізинговий платіж це сума грошових коштів, що підлягають перерахуванню

лізингодавця в день розрахунку, відповідно до графіку нарахування лізингових платежів за користування предметом лізингу. Під час сплати лізинговий платіж підлягає коригуванню лізингоодержувачем на коефіцієнт коригування K_{nbu} шляхом множення цього коефіцієнту на відповідну суму поточного лізингового платежу, визначеного в графіку нарахування лізингових платежів, за користування предметом лізингу. Коефіцієнт коригування K_{nbu} - коефіцієнт, що розраховується за фактом зміни офіційного курсу НБУ грн./дол. США між датою укладення цього договору та датою, що передусє даті сплати лізингового платежу, вказаній в Графіку нарахування лізингових платежів, за користування предметом лізингу.

$K_{nbu} = \text{«Курс2»} / \text{«Курс1»}$, де «Курс1» - курс, встановлений НБУ для одного долара США на дату укладання договору; «Курс2» - курс, встановлений НБУ для одного долара США на день, коли фактично здійснюється лізинговий платіж.

В лізинговий платіж входять суми, скориговані на коефіцієнт коригування і включають: платежі на відшкодування вартості Предмета лізингу та винагороду лізингодавця (до складу якої також входять відшкодування відсотків за користування позиковими коштами з метою придбання предмета лізингу, податки, сплачувані відносно предмета лізингу лізингодавцем, інші витрати тощо).

Статтею 174 Господарського кодексу України визначено, що господарські зобов'язання можуть виникати: безпосередньо із закону або іншого нормативно-правового акта, що регулює господарську діяльність; з акту управління господарською діяльністю; з господарського договору та інших угод, передбачених законом, а також з угод, не передбачених законом, але таких, які йому не суперечать; внаслідок заподіяння шкоди суб'єкту або суб'єктом господарювання, придбання або збереження майна суб'єкта або суб'єктом господарювання за рахунок іншої особи без достатніх на те підстав; у результаті створення об'єктів інтелектуальної власності та інших дій суб'єктів, а також внаслідок подій, з якими закон пов'язує настання правових наслідків у сфері господарювання.

Згідно з ч. 2 ст. 84 Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 р. №921 (чинного, на момент укладення Договору та внесення змін до нього додатковою угодою №3-1 від 16.10.2009 р.), умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від умов тендерної (цінової) пропозиції учасника - переможця процедури закупівлі. Істотні умови договору про закупівлю не повинні змінюватися після підписання договору до повного виконання зобов'язань сторонами, крім коригування ціни договору підряду в будівництві відповідно до будівельних норм.

В той же час, підпунктом 8.4. Порядку зміни істотних умов договору про закупівлі, затвердженого Наказом Мінекономіки України від 30.01.2009 року № 62, передбачено, що ціна товарів, робіт, послуг може змінюватись, якщо змінився курс іноземної валюти.

Стаття 627 Цивільного кодексу України визначає, що відповідно до статті 6 цього Кодексу сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Враховуючи викладене, колегія приходить до висновку, що позивач та відповідач за первісним позовом мали право встановити у договорі між собою умову щодо коригування ціни, і така умова не вважатиметься зміною істотних умов договору, адже ціна сама по собі залишається незмінною.

Враховуючи той факт, що додаткова угода № 3-1 до договору від 15.10.2009 р. була підписана обома сторонами і є чинною, суд погоджується із доводами позивача за первісним позовом щодо наявності у нього права на стягнення коефіцієнту коригування K_{nbu} .

Крім того, як вбачається з матеріалів справи, рішенням Господарського суду міста Києва від 14.06.2011 р. у справі №4/161, залишеним без змін постановою Київського апеляційного господарського суду від 26.07.2011 р. та постановою Вищого господарського суду України від 01.11.2011 р., було відмовлено у позові про визнання недійсною додаткової угоди №3-1 від 15.10.2009 р. до договору.

Вищезазначеним рішенням суду встановлено, що умови тендерної пропозиції відповідача не суперечать умовам договору на фінансові лізингові послуги та додатковій

угоді №3-1 від 16.10.2009 р., зокрема, додаткова угода не змінює ціну предмету лізингу, яка також вказана у зазначеній тендерній пропозиції.

Рішення Господарського суду міста Києва від 14.06.2011 р. у справі №4/Т61 має преюдиційне значення для вирішенні даної справи.

Пунктом 3.5. договору визначено, що лізингові платежі мають бути сплачені не пізніше 10 числа місяця, що слідує за місяцем сплати попереднього лізингового платежу.

Як вбачається з апеляційної скарги ТОВ «Укррослізинг», останнє просить стягнути коефіцієнт коригування за період з листопада 2013 року по серпень 2016 року. Тобто, останній з платежів мав бути сплачений не пізніше 10.09.2016 р., вказана дата є граничною для виконання грошового зобов'язання, курс гривні по відношенню до долара за даними НБУ на цю дату складає 26,637804 грн.

Здійснивши математичний перерахунок розміру коефіцієнту коригування за вказаний період, заявлений до стягнення, колегією встановлено, що розмір коефіцієнту коригування складає 1 191 237 276,82 грн.

Відповідно до ч.1 ст.612 Цивільного кодексу України боржник вважається таким, що прострочив, якщо він не приступив до виконання зобов'язання або не виконав його у строк, встановлений договором або законом.

Невиконання зобов'язання або виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання (неналежне виконання) ст.610 Цивільного кодексу України кваліфікує як порушення зобов'язання.

Згідно з ч.1 ст.611 Цивільного кодексу України у разі порушення зобов'язання настають правові наслідки встановлені договором або законом, зокрема, сплата неустойки.

За приписами ч.1 ст.549 Цивільного кодексу України неустойкою (штрафом, пенею) є грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторowi у разі порушення боржником зобов'язання.

Пенею є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання (ч.3 ст.549 Цивільного кодексу України).

Отже, порушення боржником прийнятих на себе зобов'язань тягне за собою відповідні правові наслідки, які полягають у можливості застосування кредитором до боржника встановленої законом або договором відповідальності.

Відповідно до ч.4 ст. 231 Господарського кодексу України у разі, якщо розмір штрафних санкцій законом не визначено, санкції застосовуються в розмірі, передбаченому договором. При цьому розмір санкцій може бути встановлено договором у відсотковому відношенні до суми невиконаної частини зобов'язання або у певній, визначеній грошовій сумі, або у відсотковому відношенні до суми зобов'язання незалежно від ступеня його виконання, або у кратному розмірі до вартості товарів (робіт, послуг).

Відповідно до ч.6 ст.232 Господарського кодексу України нарахування штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язання, якщо інше не встановлено законом або договором, припиняється через шість місяців від дня, коли зобов'язання мало бути виконано.

Разом з тим, згідно зі ст.1 Закону України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань» платники грошових коштів сплачують на користь одержувачів цих коштів за прострочку платежу пеню в розмірі, що встановлюється за згодою сторін.

Як вбачається з матеріалів справи, відповідач у встановлений договором строк свого обов'язку по перерахуванню коштів не виконав, допустивши прострочення виконання грошового зобов'язання, тому дії відповідача є порушенням договірних зобов'язань (ст. 610 Цивільного кодексу України), і він вважається таким, що прострочив (ст. 612 Цивільного кодексу України), відповідно є підстави для застосування встановленої законом відповідальності.

Позивачем за первісним позовом заявлено до стягнення з відповідача 420 563 061.78 грн. пені за неналежне виконання ним зобов'язання за Договором.

Колегія суддів не погоджується із висновком Господарського суду м. Києва щодо відсутності підстав для задоволення вимог про стягнення пені через те, що такі вимоги

надійшли до суду у вигляді заяви про збільшення позовних вимог, отже, є такими, що не заявлялись раніше та не підлягають задоволенню.

Пунктом 4 ст. 22 ГПК України встановлено, що позивач вправі до прийняття рішення по справі збільшити розмір позовних вимог за умови дотримання встановленого порядку досудового врегулювання спору у випадках, передбачених статтею 5 цього Кодексу, в цій частині, відмовитись від позову або зменшити розмір позовних вимог. До початку розгляду господарським судом справи по суті позивач має право змінити предмет або підставу позову шляхом подання письмової заяви.

Предметом позову є певна матеріально-правова вимога позивача до відповідача. Предмет позову кореспондує зі засобами захисту права, які визначені, наприклад, у ст. 16 ЦК України. Під засобами захисту прав слід розуміти заходи, прямо передбачені законом з метою припинення оспорювання або порушення суб'єктивних цивільних прав та (або) усунення наслідків такого порушення.

Під збільшенням чи зменшенням розміру позовних вимог слід розуміти зміну кількісних показників, в яких виражається позовна вимога (збільшення чи зменшення ціни позову, збільшення чи зменшення кількості товару тощо). Під зміною розміру позовних вимог не може розумітися заявлення ще однієї чи кількох вимог додатково до викладених у позовній заяві - така дія кваліфікується як зміна предмета позову.

Оскільки заявлення позивачем за первісним позовом до стягнення пені є зміною предмету позову, то таке право передбачено статтею 22 ГПК України, а тому подібна вимога підлягає розгляду судом.

У відповідності до ст. 343 Господарського кодексу України платник грошових коштів сплачує на користь одержувача цих коштів за прострочку платежу пеню в розмірі, що встановлюється за згодою сторін, але не може перевищувати подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня.

Здійснивши перерахунок заявленої до стягнення суми пені із врахуванням положень діючого законодавства України щодо розміру та строків нарахування, колегія приходить до висновку про наявність підстав для часткового задоволення вимог про стягнення пені у розмірі 42 027 946,73 грн.

Відповідно до частини 2 статті 625 Цивільного кодексу України боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом.

Позивач за первісним позовом просить стягнути з відповідача 826 020 078.60 грн. інфляційний втрат та 88 032 427,18 грн. 3 % річних.

Суд здійснив власний перерахунок заявлених до стягнення 3% річних та інфляційних втрат, та вважає за можливе погодитись із розрахунком Господарського суду м. Києва в частині стягнення з відповідача за первісним позовом 3% річних у розмірі 25 332 102.90 грн.

Щодо інфляційних втрат, то колегія в результаті проведення власного розрахунку приходить до висновку про підставність стягнення інфляційних розмірі 229098329,81 грн.

Позивачем за первісним позовом також заявлені вимоги до стягнення 0.05 % неустойки.

За приписами ч.1 ст.549 Цивільного кодексу України неустойкою (штрафом, пенею) є грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторovi у разі порушення боржником зобов'язання.

Пенею є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми не своєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання (ч.3 ст.549 Цивільного кодексу України).

Пунктом 14.3. договору визначено, що у разі неповернення документів чи обладнання, отриманих від ТОВ «Укррослізинг» у встановлені строки, останнє має право вимагати сплати неустойки у розмірі 0,5 % від залишкової вартості майна.

Заявлений розмір 0,05 % пені не знайшов свого підтвердження у договорі. Крім того,

позивачем за первісним позовом не доведено наявності у нього права вимагати стягнення пені, визначеної у п. 14.3. договору, адже не надано доказів того, що якісь документи чи обладнання не було повернуто у визначений строк.

Оскільки судом вже вирішено питання щодо стягнення 42 027 946,73 грн. пені, додаткове стягнення 0,05 % неустойки у розмірі 197 818 932,33 грн. є безпідставним та таким, що призведе до подвійного стягнення.

Позовні вимоги в частині розірвання договору та витребування у КП «Київський метрополітен» предметів лізингу задоволенню не підлягають, виходячи з наступних підстав.

Положеннями ст. ст. 15, 16 ЦК України визначено право кожної особи на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання, а також право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.

Таким чином порушення, невизнання або оспорювання суб'єктивного права є підставою для звернення особи за захистом свого права із застосуванням відповідного способу захисту.

Способи захисту цивільних прав та інтересів визначені у ст. 16 ЦК України.

За змістом частин другої та третьої статті 16 ЦК України суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом.

Відповідно до ч. 1 ст. 651 Цивільного кодексу України, зміна або розірвання договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом.

Згідно ч. 2 ст. 651 Цивільного кодексу України договір може бути змінено або розірвано за рішенням суду на вимогу однієї із сторін у разі істотного порушення договору другою стороною та в інших випадках, встановлених договором або законом. Істотним є таке порушення стороною договору, коли внаслідок завданої цим шкоди друга сторона значною мірою позбавляється того, на що вона розраховувала при укладенні договору.

Істотність порушення договору визначається за об'єктивними ознаками та обставинами, що вказують на значну міру позбавлення того, на що особа розраховувала при укладенні договору.

Аналогічні висновки містяться у постановках Вищого господарського суду України від 01.04.2013 р. у справі №5002-21/2895-2012 та від 18.04.2013 р. у справі №5023/4499/12.

Суд апеляційної інстанції погоджується із висновком Господарського суду м. Києва про безпідставність позовних вимог про розірвання договору.

Крім того, сторони визначили у договорі наступний порядок розірвання договору у разі прострочення лізингоодержувачем оплати. У відповідності до п. 14.2. Договору, лізингодавець вправі відмовитись від договору і вимагати повернення предмету лізингу в беззаперечному порядку на підставі виконавчого напису нотаріуса, якщо лізингоодержувач не сплатив лізинговий платіж і прострочення складає 30 календарних днів і більше.

Пунктом 14.5. договору передбачас неможливість одностороннього розірвання договору.

Відповідно до п. 7 ч. 2 ст. 11 Закону України «Про фінансовий лізинг» лізингоодержувач зобов'язаний у разі закінчення строку лізингу, а також у разі дострокового розірвання договору лізингу та в інших випадках дострокового повернення предмета лізингу - повернути предмет лізингу у стані, в якому його було прийнято у володіння, з урахуванням нормального зносу, або у стані, обумовленому договором.

Витребування майна шляхом ввідикації застосовується до відносин речово-правового характеру, зокрема якщо між власником і володільцем майна немає договірних відносин і майно перебуває у володільця не на підставі укладеного з власником договору.

Згідно з правовою позицією Верховного Суду України, викладеною у постанові від 16.09.2015 р. у справі №6-1203цс15, витребування майна шляхом ввідикації застосовується до відносин речово-правового характеру, зокрема якщо між власником і володільцем майна немає договірних відносин і майно перебуває у володільця не на підставі укладеного з власником договору.

Таким чином, застосування приписів статей 387, 388 Цивільного кодексу України можливе виключно у випадку відсутності між сторонами зобов'язальних правовідносин.

На підставі вищевикладеного колегія приходить до висновку про відсутність підстав

для задоволення позовних вимог про витребування предметів лізингу -- вагонів згідно з наведеним позивачем переліком.

Колегія погоджується з висновком місцевого господарського суду про відсутність підстав для задоволення зустрічних позовних вимог про визнання п. 1.7 договору недійсним, виходячи з наступних підстав.

Підстави недійсності правочину наведено у ст.ст.203, 215 Цивільного кодексу України.

Згідно з п. 5 постанови Пленуму Верховного Суду України №9 від 06.11.2009 р. «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» відповідно до статей 215 та 216 ЦК України вимога про визнання оспорюваного правочину недійсним та про застосування наслідків його недійсності, а також вимога про застосування наслідків недійсності нікчемного правочину може бути заявлена як однією зі сторін правочину, так і іншою заінтересованою особою, права та законні інтереси якої порушено вчиненням правочину.

Відповідно до п. 2.10 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України №11 від 29.05.2013 р. «Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними» якщо чинне законодавство прямо не визначає кола осіб, які можуть бути позивачами у справах, пов'язаних з визнанням правочинів недійсними, господарському суду для вирішення питання про прийняття позовної заяви слід керуватися правилами статей 1 і 2 ГПК. Отже, крім учасників правочину (сторін за договором), а в передбачених законом випадках - прокурора, державних та інших органів позивачем у справі може бути будь-яке підприємство, установа, організація, а також фізична особа, чий права та охоронювані законом інтереси порушує цей правочин.

Вимога позивача за зустрічним позовом ґрунтується на невідповідності пункту 1.7 договору приписам п. 1 постанови Кабінету Міністрів України «Про удосконалення порядку формування цін» №1998 від 18.12.1998 р., яка передбачає, що формування, встановлення та застосування суб'єктами підприємництва вільних цін на території України здійснюється виключно у національній грошовій одиниці.

Статтею 533 Цивільного кодексу України передбачено, що грошове зобов'язання має бути виконане у гривнях. Якщо у зобов'язанні визначено грошовий еквівалент в іноземній валюті, сума, що підлягає сплаті у гривнях, визначається за офіційним курсом відповідної валюти на день платежу, якщо інший порядок її визначення не встановлений договором або законом чи іншим нормативно-правовим актом.

Таким чином, положення чинного законодавства хоч і передбачають обов'язковість застосування валюти України при здійсненні розрахунків, але не містять заборони визначення грошового еквіваленту зобов'язань в іноземній валюті.

Місцевий господарський суд дійшов обґрунтованого висновку щодо того, що коригування лізингових платежів, в основі якого лежить зміна курсової різниці, а саме - зміна курсу гривні по відношенню до долару США, прямо не заборонена та не суперечить чинному законодавству України.

На підставі вищевикладеного колегія приходить до висновку про те, що у задоволенні позовних вимог за зустрічним позовом про визнання п. 1.7 договору недійсним слід відмовити.

Представником відповідача під час розгляду справи було надано рішення Київської міської ради № 548/1552 від 08.12.2016 «Про звіт тимчасової контрольної комісії Київської міської ради з питань перевірки виникнення заборгованості Комунального підприємства «Київський метрополітен» за лізинговими контрактами, укладеними між Комунальним підприємством «Київський метрополітен» та Товариством з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг».

Колегія вивчивши та оцінивши поданий звіт прийшла до висновку про те, що він не впливає на обставини справи.

Відповідно до ст. 43 ГПК України Господарський суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтуються на всебічному та повному і об'єктивному розгляді в судовому процесі всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом.

Відповідно до ст. 32 ГПК України доказами у справі є будь-які фактичні дані, на

підставі яких господарський суд у визначеному законом порядку встановлює наявність чи відсутність обставин, на яких ґрунтуються вимоги і заперечення сторін, а також інші обставини, які мають значення для правильного вирішення господарського спору.

Статтями 33, 34 ГПК України передбачено, що кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень. Докази подаються сторонами та іншими учасниками судового процесу. Господарський суд приймає тільки ті докази, які мають значення для справи. Обставини справи, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування.

Оцінюючи вищенаведені обставини, колегія приходять до висновку, що рішення Господарського суду міста Києва підлягає зміні, а апеляційна скарга Товариства з обмеженою відповідальністю "Укррослізинг" та апеляційна скарга Товариства з обмеженою відповідальністю "Київський метрополітен" вх.№ 09-081/9661/16 підлягає частковому задоволенню, апеляційна скарга Комунального підприємства "Київський метрополітен" вх.№ 09-081/9454/16 залишенню без задоволення.

У зв'язку із зміною рішення суду, слід здійснити перерозподіл судових витрат між сторонами пропорційно до задоволених позовних вимог відповідно до ст. 49 ГПК України.

Відповідач звернувся до суду з апеляційною скаргою на рішення за первісними та зустрічними позовними вимогами.

Згідно підпункту 6 пункту 1 частини 2 ст. 4 Закону України "Про судовий збір" за подання до Господарського суду апеляційної скарги скажник повинен сплатити 110 відсотків ставки, що підлягала сплаті при поданні позовної заяви, іншої заяви і скарги.

Законом передбачено сплату судового збору з апеляційної та касаційної скарг на рішення суду, виходячи з розміру ставки, що підлягала сплаті при поданні позовної заяви незалежно від того, чи оскаржується все рішення (постанова) суду в цілому чи його частина (п.4 Інформаційного листа Вищого господарського суду України від 12.11.2015 № 01-06/2093/15 Про деякі питання практики застосування Закону України "Про судовий збір" (зі змінами та доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 22.05.2015 № 484-VIII).

У разі, якщо в апеляційному або в касаційному порядку оскаржується судові рішення, яке прийнято за наслідками розгляду первісного і зустрічного позовів, то якщо заявник не згоден із таким рішенням у частині розгляду вимог за обома зазначеними позовами, судовий збір має сплачуватися ним так само з урахуванням результатів розгляду як первісного, так і зустрічного позовів.

За первісним позовом відповідачу відстрочено сплату судового збору до ухвалення рішення у справі.

Якщо строк, на який судом було відстрочено сплату судового збору, закінчився, а таку сплату не здійснено, суд може стягнути несплачену суму судового збору при ухваленні судового рішення.

Враховуючи часткове задоволення позовних вимог, з Комунального підприємства "Київський метрополітен" підлягає стягненню до Державного бюджету України судовий збір за подання апеляційної скарги вх. №09-081/9661/16 від 25.10.2016р. у розмірі 166 580,35 грн.

Позивач звернувся до Господарського суду міста Києва із заявою майнового та двома вимогами немайнового характеру.

Згідно п.п.1 п.2 ст.4 Закону України «Про судовий збір», в редакції чинній на момент подання позову, юридична особа при поданні позовної заяви сплачує 1,5 відсотка ціни позову, але не менше 1 розміру мінімальної заробітної плати та не більше 150 розмірів мінімальної заробітної плати.

Відповідно до ст.8 Закону України «Про державний бюджет України на 2016 рік» з 1 січня 2016 року встановлено мінімальну заробітну плату у розмірі 1378,00 грн.

Позивач за подання позову немайнового характеру сплатив 206 700,00 грн. (не більше 150 розмірів мінімальної заробітної плати), що підтверджується платіжним дорученням № 217 від 27.04.2016 (том 1 а.с. 24).

Відповідно до підпункту 2 пункту 2 частини 2 статті 4 Закону України "Про судовий

збір” позивач повинен за подання позову немайнового характеру повинен був сплатити до суду першої інстанції судовий збір у розмірі однієї мінімальної заробітної плати.

Позивачем заявлено дві вимоги немайнового характеру, тобто сума, яка підлягала сплаті за подання двох вимог немайнового характеру дорівнює 2 756,00 грн.

Таким чином, загальна сума, що підлягала сплаті при поданні первісного позову складає 209 456,00 грн., а отже позивачем недоплачено судовий збір за подання позовної заяви за немайнові вимоги 2 756, 00 грн., яка підлягає стягненню до Державного бюджету України.

Одночасно колегією встановлено, що позивач за подання апеляційної скарги сплатив судовий збір у розмірі 456 225,80 грн., що підтверджується платіжним доручення №79 від 07.10.2016р. (том 4 а.с. 244).

Згідно підпункту 6 пункту 1 частини 2 ст. 4 Закону України “Про судовий збір” за подання до Господарського суду апеляційної скарги скажник повинен сплатити 110 відсотків ставки, що підлягала сплаті при поданні позовної заяви, іншої заяви і скарги.

Таким чином, позивач за подання апеляційної скарги мав сплатити 230 401,60 грн., а отже сума зайво сплаченого судового збору за подання апеляційної скарги складає 225 824, 20 грн. (456 225,80грн. - 230 401, 60 грн.).

Враховуючи вищевикладене, колегія вважає за необхідне повернути з Державного бюджету України на користь Товариства з обмеженою відповідальністю “Укррослізинг” надлишково сплачений судовий збір за подання апеляційної скарги у розмірі 225 824,20 грн.

Керуючись статтями 49, 99, 101, 102, 103-105 Господарського процесуального кодексу України, Київський апеляційний господарський суд, –

ПОСТАНОВИВ:

Апеляційну скаргу Комунального підприємства «Київський метрополітен» вх. 09-081/9454/16 на рішення Господарського суду м. Кисва від 28.09.2016р. у справі № 910/8397/16 залишити без задоволення.

Апеляційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» та апеляційну скаргу Комунального підприємства «Київський метрополітен» вх. 09-081/9661/16 на рішення Господарського суду м. Києва від 28.09.2016р. у справі № 910/8397/16 задовольнити частково.

Рішення Господарського суду міста Києва від 28.09.2016 р. у справі № 910/8397/16 змінити.

Викласти резолютивну частину рішення у наступній редакції:

«Позовні вимоги за первісним позовом задовольнити частково.

Стягнути з Комунального підприємства «Київський метрополітен» (03056, м. Київ, просп. Перемоги, 35; ідентифікаційний код 03328913) на користь Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» (01004, м. Київ, вул. Дарвіна, 10, прим. 13; ідентифікаційний код 36258787) заборгованість з оплати вартості частини предмету лізингу у розмірі 365 972 194 (триста шістдесят п'ять мільйонів дев'ятеот сімдесят дві тисячі сто дев'яносто чотири) грн. 84 грн., заборгованість з оплати відсотків за користування предметом лізингу у розмірі 112 303 827 (сто дванадцять мільйонів триста три тисячі вісімсот двадцять сім) грн. 30 коп., інфляційні втрати у розмірі 229 098 329 (двісті двадцять дев'ять мільйонів дев'яносто вісім тисяч триста двадцять дев'ять) грн. 81 коп., пеню за неналежне виконання зобов'язання в розмірі 42 027 946 (сорок два мільйони двадцять сім тисяч дев'ятеот сорок шість) грн. 73 коп., коефіцієнт коригування у розмірі 1 191 237 276 (один мільярд сто дев'яносто один мільйон двісті тридцять сім тисяч двісті сімдесят шість) грн. 82 коп., 3 % річних у сумі 25 332 102 (двадцять п'ять мільйонів триста тридцять дві тисячі сто дві) грн. 90 коп., 123 813,30 грн. витрат по сплаті судового збору за подання позовної заяви та 144 461,80 грн. по сплаті судового збору за подання апеляційної скарги.

В іншій частині первісного позову відмовити.

В задоволенні зустрічного позову Комунального підприємства «Київський метрополітен» відмовити повністю.»

Видати наказ.

Стягнути з Комунального підприємства «Київський метрополітен» (03056, м. Київ,

просп. Перемоги, 35; ідентифікаційний код 03328913) до Державного бюджету України (ГУДКСУ у м. Києві, код ЄДРПОУ 37993783, МФО 820019, рахунок отримувача 31216206782001, код класифікації доходів бюджету 22030101) судові витрати за подання апеляційної скарги вх.№ 09-081/9661/16 у розмірі 166 580,35 грн.

Видати наказ.

Стягнути з Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» (01004, м. Київ, вул. Дарвіна, 10, прим. 13; ідентифікаційний код 36258787) до Державного бюджету України (Головне управління Державної казначейської служби України у м. Києві (ГУ ДКСУ у м. Києві), код ЄДРПОУ 37993783, МФО 820019, рахунок отримувача 31215206783001) недоплачений судовий збір за подання позову за дві немайнові вимоги у розмірі 2 756. 00 грн.

Видати наказ.

Повернути з Державного бюджету України (ГУДКСУ у м. Києві, код ЄДРПОУ 37993783, МФО 820019, рахунок отримувача 31216206782001, код класифікації доходів бюджету 22030101) на користь Товариства з обмеженою відповідальністю «Укррослізинг» (01004, м. Київ, вул. Дарвіна, 10, прим. 13; ідентифікаційний код 36258787) надлишково сплачений судовий збір за подання апеляційної скарги у розмірі 225 824,20 грн.

Видати наказ.

Видачу наказів доручити Господарському суду м. Києва.

Матеріали справи № 910/8397/16 повернути до Господарського суду м. Києва.

Головуючий суддя

А.І. Тищенко

Судді

М.Л. Яковлев

Б.В. Огрюх

Секретар судового засідання

Архіпова А.О.

